

Gurba, Jan

"Restaurierung und Konservierung,
Bericht von der 5. Tagung der
Arbeitsgemeinschaft des technischen
Museumpersonals in Berlin 1963",
"Ergänzungsbände des Berliner
Jahrbuchs für Vor- und
Frühgeschichte", 1, 1964 : [recenzja]

Ochrona Zabytków 19/4 (75), 80-81

1966

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Tom 14 (1965), 147 stron, ilustracje.

Pod redakcją prof. S. A. Zajcewa obejmuje artykuły:

1. G. N. Tomaszewicz, **Rozdzielcza chromatografia bibułowa w analizie węglowodanów spotykanych w konserwacji dzieł sztuki i zabytków kultury materialnej**, s. 5—33. Omawia chromatografię bibułową w zastosowaniu do badania spotykanych w dziełach sztuki związków węglowodanowych. Podana metoda odznacza się znaczną czułością (ilości próby potrzebnej do analizy są rzędu 0,1 mg, a niektóre składniki wykrywane są już przy obecności w ilości 0,5 mikrograma). Poza tym sprzęt potrzebny do przeprowadzenia analiz jest prosty i ogólnie dostępny. Zawiera ilustracje przedstawiające sprzęt do omawianego rodzaju chromatografii i reprodukcje przykładowych chromatogramów. W przypisach podano 36 pozycji literatury.

2. R. I. Kaganowicz, **Z metodyki analizy pigmentów malarstwa**, s. 34—68. Omawia proste sposoby identyfikacji pospolitych pigmentów wg zawartych w nich jonów metalicznych, omawia skład chemiczny pigmentów i charakterystyczne reakcje zawartych w nich elementów metalicznych. Artykuł uzupełniono tablicami, przedstawiającymi schematy analizy pigmentów wg ich koloru oraz charakterystyczne obrazy mikroskopowe kryształów uzyskanych w reakcjach analitycznych.

3. M. M. Dewjatow, **Zasadnicze wymagania stawiane zaprawom malarstwa olejnego na płótnie i zastosowanie nowych syntetycznych żywic w charakterze spoiw zapraw**, s. 69—98. Podsumowanie wniosków obszernej pracy nt. techniki malarstwa, przeprowadzonej w Leningradzkim Instytucie im. I. E. Repina. Przedstawione w artykule wnioski są dyskusyjne i — jak stwierdza sam autor — zagadnienie wymaga dalszych prac badawczych.

4. M. P. Wikturina, Z. I. Fałecjewa, **Rentgenografia i diagnostyka porażen owadami muzealnych eksponatów z drewna**, s. 99—104. Przedstawienie próby szerokiego zastosowania techniki rentgenowskiej do kompleksowego badania dzieł sztuki, ilustrowane przykładowymi rentgenogramami, ukazującymi drewnojady w różnych stadiach rozwoju wewnątrz drewna.

Recenzje.

A. A. Eisman i W. M. Nikołajczik, *Fizyczne metody wykrywania niewidocznych tekstów* (A. L. Dub). Wskazuje na możliwości stosowania metod krymina-

listyki do badania zabytków muzealnych i zawiera 21 ilustracji reprezentujących przykłady badania muzealnych zabytków ceramiki, malarstwa i grafiki w podczerwieni, ultrafiolecie, świetle skośnym i pod rentgenem.

Tom 15 (1965), 238 stron.

Pod redakcją W. W. Filatowa i M. W. Kalisz, zawiera informator bibliograficzny literatury rosyjskiej i radzieckiej, dotyczącej konserwacji i restauracji dzieł sztuki i zabytków kultury opracowany przez Ju. I. Grenberga. Informator jest dalszym ciągiem publikacji wydanej w tomie 5 i 6 „Soobszczennij” z lat 1961 i 1962 i podaje w pozycjach od nr 1430 do 2467 notki bibliograficzne, zaopatrzone często w krótkie informacje treściowe o publikacjach konserwatorskich sięgających często od pocz. XIX w. do 1963 r.

Całość podzielono na 6 części, a mianowicie:

- I. **Przechowywanie dzieł sztuki w muzeach i ogólne zagadnienia konserwacji**, s. 7—15 nr 1430—1467;
- II. **Malarstwo**, s. 19—80, nr 1468—1790;
- III. **Grafika artystyczna**, s. 83—92, nr 1791—1838;
- IV. **Księgi drukowane i rękopisy. Materiały archiwalne**, s. 95—116, nr 1839—1918;
- V. **Rzeźba**, s. 119—121, nr 1919—1930;
- VI. **Rzemiosło artystyczne**, s. 125—222, nr 1931—2467.

Informator zaopatrzonego w alfabetyczny indeks autorów i spis przejrzanych wydawnictw periodycznych i ciągłych.

Tom 16 (1966), 125 stron, ilustracje.

Pod redakcją A. A. Eisma i Ju. I. Grenberga, zawiera pracę A. L. Duba i G. A. Głassona **Dokumentacja fotograficzna obiektów muzealnych**. Autorzy w 6 rozdziałach omawiają następujące zagadnienia związane z dokumentacją fotograficzną:

- I. Aparatura fotograficzna i optyka,
- II. Materiały światłoczułe,
- III. Fotografowanie obiektów muzealnych,
- IV. Obróbka negatywów,
- V. Obróbka pozytywów (odbitek i przezroczy),
- VI. Laboratorium fotograficzne.

Dołączony wykaz literatury obejmuje 12 pozycji. Treść zawarta w publikacji przedstawiona jest w sposób przystępny i wyczerpujący z podaniem licznych informacji szczegółowych w postaci recept, fotografii sprzętu, przykładów zdjęć, sposobu organizacji laboratorium, wykazu niezbędnego sprzętu, zasad klasyfikacji negatywów i ich przechowywania w archiwum.

Janusz Lehmann

R E C E N Z J E

Restaurierung und Konservierung, Bericht von der 5. Tagung der Arbeitsgemeinschaft des technischen Museumspersonals in Berlin 1964. „Ergänzungsbande des Berliner Jahrbuchs für Vor- und Frühgeschichte”, 1: 1964, s. 1—107, 26 tabl. poza tekstem.

W końcu października 1964 r. odbyła się w salach Muzeum Przed- i Wczesnohistorycznego w Berlinie V Konferencja Związku Muzealnych Pracowników Technicznych, w której poza Niemcami z NRF udział wzięli przedstawiciele Szwajcarii, Francji, Austrii Danii, Holandii i Wielkiej Brytanii. Program Konferencji obejmował szereg referatów związanych z kon-

serwacją zabytków. Większość wygłoszonych referatów (19 z 23) opublikowano w specjalnym 1 zeszyście dodatkowym do „Berliner Jahrbuch für Vor- und Frühgeschichte”. Wydawnictwo to zawiera następującą pozycję:

S. Bröckelmann: *Über die Verwendung einiger Aralditharze in der Restauratorenwerkstatt* (O zastosowaniu niektórych żywic syntetycznych typu Araldith w pracowni konserwatorskiej), s. 1—3;
F. Derz: *Die Reinigung von Textilien in flüssigen Medien* (Oczyszczanie tkanin w środkach płynnych), s. 4—8;

F. Dreyer-Tamura: *Erfahrungen bei der Herstellung von Dioramen (Doświadczenia przy sporządzaniu dioram)*, s. 9—11;

R. Hosemann: *Was bietet die Kunststoffchemie dem Restaurator von Altertümern? (Co daje chemia tworzyw sztucznych konserwatorom starożytności?)*, s. 12—23;

F. Joswig: *Grundzüge der Unfallverhütung in Deutschland (Podstawy zapobiegania nieszczęśliwym wypadkom w Niemczech)*, s. 24—27;

L. Klumpe: *Einführung in die technischen Grundlagen des Airbrasive-Gerätes (Wprowadzenie do technicznych podstaw przyrządów ściernych, działających przy pomocy ścięzionego powietrza)*, s. 28—32;

W. Konwiarz: *Die Wiederherstellung von Denkmalbauten in Berlin (Odbudowa budowli zabytkowych w Berlinie)*, s. 33—40;

W. Kramer: *Reinigung mittels Ultraschall (Oczyszczanie za pomocą ultradźwięków)*, s. 41—45;

A. Kratz: *Eine neue Methode der Steinrestaurierung (Nowa metoda konserwacji kamienia)*, s. 46—55;

J. E. Leene: *Chemische und physikalische Eigenschaften der Textilfasern (Chemiczne i fizyczne właściwości włókien tekstylnych)*, s. 56—60;

D. Lehmann: *Die Eulan-Behandlung von Textilien und zoologischen Präparaten (Zastosowanie eulanu do tkanin i preparatów zoologicznych)*, s. 67—72;

J. E. Lodewijks: *Die Stellung des Restaurators im heutigen Museum und seine Beziehungen zu Fachgelehrten verschiedener Richtungen (Pozycja konserwatora w dzisiejszym muzeum i jego stosunek do specjalistów rozmaitych kierunków)*, s. 73—80;

M. Rugenstein: *Über die Theorie des Klebens (O teorii klejów)*, s. 81—82;

W. Stelter: *Wesentliches aus dem deutschen Unfallrecht (O ubezpieczeniach od nieszczęśliwych wypadków w Niemczech)*, s. 83—87;

B. Urbon: *Die Abformung römischer Grabsteine mit der „Stäbchenwand“ (Wykonywanie odlewów rzymskich kamieni grobowych za pomocą tzw. „ścianki pręcikowej“)*, s. 88—90;

A. E. Werner: *Das neue Laboratorium des Britischen Museums (Nowe laboratorium Muzeum Brytyjskiego)*, s. 91—94;

R. Wihr: *Zur Abformung grosser Objekte mittels Latexkonzentraten (Odelewy dużych obiektów za pomocą koncentratów lateksu)*, s. 95—97;

R. Wihr: *Bergung und Konservierung römischer Wandmalereien (Przechowywanie i konserwacja rzymskiego malarstwa ściennego)*, s. 98—101;

D. Wölpert: *Über eine Anwendung der Photogrammetrie im archäologischen Ausgrabungswesen (O zastosowaniu fotogrametrii przy wykopaliskach archeologicznych)*, s. 102—107

Swietnym uzupełnieniem tego tomu jest wydana kilka lat przedtem bibliografia archeologicznej techniki konserwatorskiej: Paul Gaudel: *Bibliographie der archäologischen Konservierungstechnik*. „Berliner Blätter für Vor- und Frühgeschichte”, 8: 1959, s. 1—212. Bibliografia, zawierająca wybór pozycji z ostatnich 70 lat, zestawiona jest alfabetycznie w następujących działach: Zabezpieczenia, Restauracja i Konserwacja (osobno przedmiotów pochodzenia nieorganicznego i organicznego), Kopie, Materiałoznawstwo, Prace ogólne. Wszystkie przytoczone pozycje są omówione w kilku zdaniach. Bibliografię zamyka indeks autorów. Niestety autor pracy prawie zupełnie nie dotarł do polskiej literatury.

Jan Gurba